

Nógrádi Gábor

Az áldozat

Tisztelt Bíró Úr!

Az utolsó szó jogán, ha megengedi, felidézem az ügyész úr vádbeszédét: féltékenységből, vagy amint az ügyész úr szintén fogalmazott: bosszúból, három késszúrással meggyilkoltam dr. Szép Veronikát, akivel a gyilkosság előtt tizenkét évig éltem egy háztartásban, mondhatni, harmonikus párkapcsolati kötelékben.

Tettemért az ügyész úr a legsúlyosabb büntetés kiszabását kérte, amit jogvégett emberként – az ügyész úr szempontjait figyelembe véve – magam is megérték, ha teljes egészében nem is akceptálok.

Tény: a törvény más ember életének erőszakos elvételére semmiféle jogosultságot nem ismer bizonyos jogos védelmi, magyarul: önvédelmi helyzeteken kívül. Az én esetemben, illetve fogalmazzunk úgy: dr. Szép Veronika és az én esetemben – a törvény betűjét szigorúan véve – ilyen jogos védelmi helyzetről nemigen beszélhetünk.

Engedtessek meg nekem azonban, hogy a törvény betűje fölé helyezzem egy pillanatra az élet betűjét, hogy a jogos védelem, önvédelem egy másfajta értelmezéséről is szólhassak.

Amint már említettem, dr. Szép Veronikával tizenkét évig éltünk harmonikus párkapcsolatban. Ez a kifejezés pontosan azt jelenti, amit jelent: életünk a legszorosabb mértékben összefonódott. Egymás részei, úgy is fogalmazhatnánk: egymás elválaszthatatlan részeivé lettünk, mondhatni, egymást éltettük, ahogy a testben a szív, a tüdő, a máj, a vese egymás nélkül soha, csak egymással működhet...

Igen, értem. Bocsánat, bíró úr! Maradok a tárgynál.

Tehát visszatérve a kiindulóponthoz: életünk minden mozzanata, érzelmeink, gondolataink, terveink és persze az ezernyi apróságból álló hétköznapiak is egy szétszakíthatatlan – hogy is fejezzem ki magam? –, közös létezésbe szervesültek. Nem tartom szükségesnek, hogy részletekbe menően elemezzem mély és erős kapcsolatunk jelenségeit, bizonyítgassam együttes életünk tökéletes működését, mert biztos vagyok benne, hogy amint a bíró úr, úgy az ügyész úr és a jelenlevők is megélték, vagy éppen megélnék hasonlót, vagy élettapasztalataikból ismerik a jelenséget.

Annyit azonban mégis meg kell említenem, mert ez alkalmasint nem jellemző minden párkapcsolatra, hogy dr. Szép Veronikával közös ízlésünk, kulturális értékeink, valamint véleményünk a múltból, illetve jövőképünk olyan összhangban működött, amely csak a természet, a természetes rendszerek funkcionalitásához hasonlítható, ha ezzel a talán kissé túlzó példával élhetek.

Ez a harmónia, ha megengedik megjegyezni, szexuális életünkben talán még kifogástalanabb volt az ehhez szükséges testi és lelki egyezéseknek köszönhetően...

Igen... igen, értem tisztelt bíró úr! Elnézését kérem, bíró úr!

Figyelmeztetését jogosnak tartom és megértettem. Ugyanakkor meg kell jegyezni, hogy az inkriminált intimitást érintő példát pusztán azért említettem, mert a legtöbb párkapcsolati konfliktus, a válások és a testi-lelki betegségek mögött a leggyakrabban annak a bizonyos összhangnak a hiánya található, illetve az említett traumatikus következmények megjelenése mögött az említett területen jelentkező fogyatékoságok, problémák állnak. Mondhatnám: a meg nem felelések... Igen.

Folytatva a gondolatot, felmerülhet a kérdés, hogy ha ilyen szoros testi-lelki kapcsolat épült ki közöttünk dr. Szép Veronikával, miért nem házasodtunk össze. Nos, ez a döntés nem rajtam múlt. A tizenkét év alatt talán kétszer vagy háromszor is megkértem Veronika kezét. Minden alkalommal igent mondott. Ez tény. Bizonyítható. Egy-két családtag is tudomást szerzett róla. A – hogy is mondjam? – lánykérések után még bizonyos eljegyzési ceremóniát, vacsorát is prezentáltam szűk családi körben, hogy megadjam az ünnepi alkalom hagyományos módját. A tervezett esküvő végül azonban mindig elhalasztódott, mondhatni, lekerült a napirendről, azaz nem következett be valami hosszan elhúzódó feladat elvégzése, illetve aktuális tanulmány vagy utazás miatt.

Szeretnék teljesen őszinte lenni jelen helyzetemben, és természetesen önökkel szemben.

Ennek jegyében szóltam eddig is.

Tudniuk kell: én nem akartam gyereket. Igen, igen, talán ez volt az egyetlen pont, amiben nem teljesen egyezett a véleményünk Veronikával, vagy ahogy ügyész úr szakszerűen fogalmazott, az áldozattal. Bár ezzel a megnevezéssel nem teljes egészében értek egyet, mint már jeleztem, de erről majd később.

Visszatérve a gyerekvállalás kérdésére, meggyőződéssel állíthatom, hogy kapcsolatunk harmóniáját ez az alkalmi véleménykülönbség nem rontotta, mert élettársam mindig elfogadta az álláspontomat, amelyekkel – átgondolva és megfontolva az érveimet – ő is egyetértett...

Jogosan kérdezi, bíró úr: milyen érveket? Nos... Akkor öntsünk tiszta vizet a pohárba! Véleményem szerint a világ, az emberiség, az erkölcsi és politikai jelenségeket figyelembe véve nem abba az irányba halad, amelyben az ember békés, boldog életet remélhet az utódainak és az utódai utódainak. Másrészt a gondolkodó, alkotó embernek, márpedig vállalati jogtanácsosként magamat és Veronikát is gondolkodó, alkotó embernek tekintettem, joga van teljes életet élni, és szabadon rendelkezni szűkre szabott életidejével és szintén nem kimeríthetetlen energiáival.

Természetesen ez nem azt jelenti, hogy nem tiszteltem azokat, akik gyereket, esetleg gyerekeket – úgymond – vállalnak, és jelentős lemondások árán felnevelik azokat. Bocsánat, őket. Sőt! Minden megbecsülésem az ilyen szülőké. Nyilván saját

döntésük a családalapítás. Ők így érzik teljesnek az életüket. Már persze, ha nem véletlen... mondjuk úgy, óvatlanság, mintegy baleset következménye az utódnemzés. Vagy!... Vagy bizonyos államilag biztosított gazdasági előnyök figyelembevételével áll a döntés mögött. De legyünk jóindulatúak!

És most, ha megengedi tisztelt bíró úr, az utolsó szó jogán megpróbálom az álláspontomat kifejteni a jelenleg eljárás alatt álló cselekményem valódi okáról. Erre már utaltam megszólalásom elején, amikor megjegyeztem, hogy az élet joga néha felülírja, de legalábbis megkérdőjelezi a törvény betűjét.

Elnézést kérek, kaphatok egy pohár vizet?... Köszönöm...

Ez év február 14-én, az úgynevezett Valentin-napon, amint évek óta mindig, szokás szerint kedvenc főváros közeli éttermünkben akartuk megünnepelni a... Hogy is mondjam? Az elmondottak után talán fogalmazhatok úgy, hogy: a szerelmünket. Remélem, ez a kifejezés nem hat érzélgősnek. Legfeljebb érzelmesnek. Tehát szokás szerint kedvenc éttermünkben akartuk megünnepelni a szerelmünket, és a munkából hazaérkezve már készülődni kezdtünk volna, amikor Veronika megkért, hogy üljünk le a nappaliban. Bár már a kérés is meghökkentő volt, de természetesen, hogy úgy mondjam, szót fogadtam.

Általában egymás mellett szoktunk ülni a kanapéra a tévékészülék elé, de Veronika most velem szemben helyezkedett el. Velem szemben a fotelben.

Ez is szokatlan volt...

Igen, bevallom, már akkor rossz érzés kerített hatalmába... Egy ilyen hosszú és tartós, érzelmileg megalapozott, és az élmények ezreivel összeforrasztott kapcsolatban az efféle apróságnak tűnő gesztus is zavaró lehet. Mondhatni: szorongást okozhat. Mintha egy hajó erős bordázatán apró rést üt a víz alatt rejtőző éles szirt, ha élhetek lírai képpel. Bár tudom, bíró úr az efféle kitételeket nem kedveli... Bocsánat!

Természetesen a gondolkodó, a toleranciát hivatalból is ismerő ember ilyenkor igyekszik megszabadulni a szorongástól, elhárítani a rossz érzést, azaz automatikusan keresni kezd valamely megfelelő racionális indokot, amiért erre a szokatlan kérésre, mármint Veronika kérésére sor került. Mint ahogy a hajón ütött rést igyekeznek a matrózok betömni azzal, ami éppen kéznél van... Elnézést kérek!

Nehéz erről beszélni az ismert események után...

Arra gondoltam... Az volt az első gondolatom, hogy talán – minden előzetes megállapodásunk ellenére – Veronika állapotos lett. Nem szólt nekem, de nem védekezett. Bevallom, már készítettem is a mondandómat, hogy nyugodt hangon megoldást javasoljak. Az efféle gyorsreagálási készenléteket a tisztelt bíró úr bizonyára jobban ismeri, mint én, hiszen jellegzetes jogászkapesség...

De nem arról volt szó. Nem teherbeesésről.

Veronika minden bevezetés nélkül bejelentette, hogy el fog hagyni, mert van egy kapcsolata. Így fejezte ki magát: van egy kapcsolata.

Már több mint egy éve tart, mondta, de most jött el az ideje, hogy az illetővel összeköltözzön.

Elnézést bíró úr... Erről még most is nehéz beszélni... Ahogy felidéződik...

Az ügyész úr joggal nevezte áldozatnak dr. Szép Veronikát, és ebben igaza is volt. A törvény betűje szerint a megölt személy gyilkosság áldozata. De abban a pillanatban, amikor Veronika kijelentette, hogy elhagy, és hozzátette, hogy több mint egy éve tart a kapcsolata, magamat éreztem áldozatnak. Egy lelki gyilkosság áldozatának.

Szervezetem úgy reagált az információra, ahogy, gondolom, mindenki más szervezete is reagált volna hasonló helyzetben. Rosszullét környékezett, megszedültem, hányingerem volt, amit mély lélegzetvételekkel igyekeztem óvatosan leküzdeni, hogy Veronika ne vegye észre.

Bénultan ültem. Bénultan és némán, én, akinek a legnehezebb családi vagy munkahelyi helyzet, konfliktus során sem okozott gondot a megfelelő kifejezések, gesztusok megtalálása.

Veronika láthatta rajtam, milyen állapotba kerültem, mert azt mondta, hogy sajnálja. Meg valami olyasmit is, hogy már régen kiürült a kapcsolatunk, én is tudom, mármint, hogy én, csak nem akartunk beszélni róla. És megismételte, hogy sajnálja. Sajnálja, hogy ezt így rám zúdította, és éppen ma, Valentin-napon, de mind a ketten tudjuk, hogy ha szükséges, akkor egy – még lokalizálható, és nem elterjedt – rákos daganat gyors operációja mindig hatékonyabb, mint egy hosszan elhúzódó és bizonytalan kimenetelű fájdalmas kezelés.

Nem tudom, átélték-e már valaha azt a bénultsággal lefékezett pánikot, amit egy váratlan rossz hír vagy esemény okoz. Például valakinek, egy hozzánk közeli személynek a hirtelen elvesztése. Vagy egy közlekedési szerencsétlenség, amelynek részesei vagyunk. Sok tízezer kilométer balesetmentes vezetés után belénk csattan egy másik kocsni, amelynek a közeledését észre sem vettük...

Bocsánat, hogy újra ilyen példákkal élek...

Csak ismételni tudom: egy test, egy lélek voltunk tizenkét éven át. Legalábbis én így éltem meg. Veronika bejelentése olyan volt, mint egy váratlan utcai támadás... A rabló leüti az embert.

Elnézést..., kérhetek még egy pohár vizet?... Köszönöm!

Az elmondottakból, gondolom, kiderült, hogy álláspontom szerint a lelket megölni ugyanolyan büntett, mint egy embert meggyilkolni. Sőt! Ki merem jelenteni, talán nagyobb bűn, hiszen akinek a lelkét öljük meg, az tovább vegetál pszichésen élettelenül, míg az elhalálozott személy minden fájdalma, kínja, szenvedése megszűnt örökre. Bocsánat a talán furcsa összehasonlításért. A legtöbb ember ezt nem így gondolja. A legtöbb ember úgy gondolja, hogy a halálnál nincs rosszabb. Van, kérem.

Mikor valamennyire magamhoz tértem, és szavakat találtam, beszélni kezdtem Veronikához. Gondolom, így tett volna mindenki, aki uralkodni tud az indulatain.

Persze nagyon nehéz visszafojtani a váratlan és méltatlan atrocitásra feltámadó erőszakos dühünket. De bizonyos foglalkozásokban, hogy úgy mondjam, edzettségre teszünk szert: minden helyzetben uralkodni tudunk magunkon. Ezt itt, egy bírósági tárgyalóteremben nem kell megindokolnom.

Elmondtam Veronikának, amit itt is felvázoltam együtt töltött tizenkét évünkről, szétbogarozhatatlanul összenőtt életünkről. Még a sziámi ikrek talán buta példázatát is felidéztem...

Ilyen helyzetben, ugye, az ember mindenfélét összehord, amiről úgy gondolja, hogy érzelmi töltésével, indulati erejével meg tudja változtatni a másik... a másiknak...

De persze, most, innen visszatekintve... Meg egyébként is...

Mit mondjak?

Tudjuk.

A szívem mélyén tudtam akkor is.

Reménytelen volt.

Veronika felugrott, és kijelentette, hogy neki most el kell mennie, mert a másikkal, vagyis azzal a kapcsolatával találkozik, és valószínű, egy-két napig nem is jön haza. Akkor majd összepakol, és rendezzük az anyagi kérdéseket is.

Kiment a konyhába, hogy még igyon egy kávét.

Nos, tény, elvesztettem a fejemet. Azt éreztem, hogy valaki, aki testem, életem része, most kiszakad belőlem. Kiszakad, és elmegy egy idegenhez. Egy idegenhez, akivel egyesülni fog... Illetve, akivel már egyesült... Egyesült egy éven át, miközben én... vagyis velem... Ezt elképzelni... Egyáltalán, ilyesmit elképzelni...

Bocsánat, hogy zaklatott vagyok. Gondolom, érzékelhető, milyen állapotba kerültem. Bár azt hiszem, ez nem ismeretlen érzés, illetve állapot mások számára sem. Az ember képzelete a valóságnál is rettenetesebb szenvedést tud okozni.

Elvesztettem a fejemet. Utánarohantam a konyhába.

Nem abszolút mentséggént hozom fel, de így visszagondolva, azt hiszem, cserbenhagyott áldozatnak éreztem magamat.

Vagy nem is tudom... Nem voltam magamnál.

Ezt akartam elmondani az utolsó szó jogán.

Kérem a tisztelt bíróságot, hogy az elhangzottakat vegye figyelembe az ítélethozatalnál, és csökkentse az ügyész úr által kért büntetés mértékét!